

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันว่าอิทธิพลของสื่อมวลชนมีส่วนทำให้รูปแบบชีวิตและความนึกคิดของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก สื่อทุกชนิดมีส่วนในการกระตุ้น เร่งเร้า ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์ นับเป็นสื่อที่ทรงอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงความนึกคิดของผู้อ่าน ในฐานะที่ได้รับการยกย่องให้เป็น "ฐานันดร 4" นอกจากจะทำหน้าที่สื่อข่าวแล้ว ยังต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ในฐานะผู้พิทักษ์ปกป้อง ดูแลผลประโยชน์ของประชาชนและของประเทศชาติอีกด้วย¹

เนื่องจากเนื้อหาของข่าวสารที่หนังสือพิมพ์ส่งสารไปยังประชาชนนั้นมีลักษณะของความคงทนของข่าวสารมากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์จึงมีบทบาทในการสนับสนุนข่าวสารความรู้ที่ประชาชนได้รับจากสื่อประเภทอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์หรือสื่อบุคคล กล่าวคือ ผู้อ่านสามารถหาข้อสนับสนุนยืนยันความรู้ข้อเท็จจริงจากหนังสือพิมพ์ได้ตลอดเวลา ดังนั้นแนวโน้มของการสื่อสารพัฒนาการโดยผ่านหนังสือพิมพ์ที่กำลังขยายตัวไปสู่ชุมชนในชนบทจึงเป็นสิ่งที่ทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจกันอย่างจริงจัง ร่วมมือ ประสานงานกัน เพื่อพัฒนาสังคมในชนบทให้เจริญยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี สื่อมวลชนทั้งหลายที่เข้าไปในชนบทไม่ควร เป็นเพียงเครื่องมือแทรกแซงเข้าไปจากภายนอกเพียง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายจากภายนอกเพียงอย่างเดียว แต่ควรให้เกิดความสอดคล้องต้องกันกับนโยบายและความต้องการของท้องถิ่นด้วย

¹ มาลี บุญศิริพันธ์, "บทบาทหนังสือพิมพ์กับผู้อ่าน," รวมบทความวารสารศาสตร์ เนื่องในโอกาสครบรอบ 25 ปี คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทยการพิมพ์, 2523), หน้า 141.

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทอย่างสูงในการผลักดันให้คนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกร่วมกันถึงความสำคัญและเกียรติภูมิของตนเอง ตลอดจนการสร้างสรรค์แห่งความศรัทธา สร้างความต้องการ และการเข้าถึงจิตใจร่วมกันของสังคมในแต่ละท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักก็คือ หนังสือพิมพ์ควรจะพัฒนาความคิดให้ทัน เหตุการณ์บ้านเมือง รอบรู้เพื่อเสนอแนวทางนำสังคมท้องถิ่นนั้น ๆ การจะเป็นเช่นนี้ได้ขึ้นอยู่กับ การแสวงหาความรู้ให้ถูกวิธีและอย่างคอบเนื่อง นอกจากนี้ควรกำหนดบทบาทและ เป้าหมายอย่างแน่แน่วที่จะสร้างหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้มีคุณค่าต่อชาวชนบทจนกระทั่งได้รับ "พลังแห่งความศรัทธา" ต่อไป²

การดำเนินงานหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ที่ออกรายวัน รายักษ์ หรือรายนักษัตฤกษ์ ก็ตาม มีความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงบทบาทและหน้าที่ของคนในอันที่จะดำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ได้รับความ เชื่อถือไว้วางใจจากสังคมท้องถิ่นอย่างถาวร

สุรคณ นุ่มนนท์³ ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะต้องรายงานข่าวความ เคลื่อนไหวของท้องถิ่นและ เสนอเรื่องราวของท้องถิ่นในรายละเอียดและลึกซึ้งกว่า ถึงแม้เรื่องและข่าวสารนั้นหนังสือพิมพ์ระดับชาติจะ เสนอแล้วก็ตาม
2. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต้องรายงานภาวะสินค้าในตลาดท้องถิ่น และเป็นตัวกลางโฆษณาสินค้าให้กับพ่อค้าและนักธุรกิจในพื้นที่
3. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะต้องช่วยส่งเสริมทางด้านสวัสดิการและการจัดวางโครงการต่าง ๆ ในท้องถิ่น

²พิศิษฐ์ ชาวลาวัณย์, "แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น," เอกสารประกอบการศึกษาโครงการวุฒิบัตรนักหนังสือพิมพ์ภูมิภาค คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2526 (อัดสำเนา) หน้า คำนำ.

³สุรคณ นุ่มนนท์, "หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยศึกษาจากอดีต" ใน คู่มือหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น, วีระศักดิ์ สาเลยกานนท์, บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, 2530), หน้า 20.

4. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะต้องรู้จักยกย่องคุณงามความดีของคนประกอบกิจการ
เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น

5. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะต้องสอดส่องการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องถิ่น
ตลอดจนติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งจากท้องถิ่น ไม่ว่าในระดับ
ชาติหรือระดับท้องถิ่น

6. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะต้องช่วยปลุกกระดมให้คนในท้องถิ่นช่วยกันแก้ไขปัญหาและ
ส่งเสริมโครงการต่าง ๆ ในท้องถิ่น

7. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็เหมือนกับสื่อมวลชนประเภทอื่น คือ มีหน้าที่ในการสอน ให้
ความบันเทิง และแจ้งข่าวสาร

8. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะต้อง เป็นแรงผลักดันช่วย เสริมสร้างความสามัคคีในท้องถิ่น
จากบทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่กำหนดไว้ นั้น มีปัญหาว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะ
สามารถทำได้ตาม เป้าหมายมากน้อย เพียงใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความสามารถของนักหนังสือพิมพ์
ท้องถิ่นหรือปัจจัยหลาย ๆ ประการของแต่ละท้องถิ่น เช่น อิทธิพลของท้องถิ่น หรือแม้แต่จากการ
ดำเนินการของผู้เป็นเจ้าของเองว่าหวังจะให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้นตอบสนอง เพื่อประโยชน์ของ
ประชาชนในท้องถิ่น หรือ เป็นการทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของคนเองไม่ว่าจะเป็นด้าน
การเมืองหรือ เพื่อประโยชน์ทางด้านธุรกิจ

ปัจจัยพื้นฐานที่จะชี้ให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรือง เรื่องตลอดจนความเจริญเติบโตของหนังสือ-
พิมพ์ท้องถิ่นซึ่งจะทำให้ลคมปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการไปได้ก็คือ "นโยบายและวิธีการ
เสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นสอดคล้องต้องกันกับความต้องการและความรู้สึกนึกคิดของ
คนท้องถิ่นนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด และหากสอดคล้องต้องกันแล้วต้องมีจุดร่วมที่ผู้อ่านรับรู้และ
ยอมรับบทบาทด้วย" ⁴

⁴พิศิษฐ์ ชวาลาธวัช, "ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น," ใน การบรรณาธิการ
และการจัดการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น, วีระศักดิ์ สาเลยยกานนท์และวิลาสิณี ทิทธิกุล, บรรณาธิการ
(กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, 2529), หน้า 74.

จังหวัดลพบุรี เป็นจังหวัดที่มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เผยแพร่ประมาณ 10 ฉบับ แต่หนังสือพิมพ์ไทยนิมิต เป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพียงฉบับเดียวที่จัดพิมพ์จำหน่าย เป็น "รายวัน" ประชาชนที่อ่านหนังสือพิมพ์ฉบับนี้มีทั้งที่บอกรับ เป็นสมาชิกประจำและประเภทซื้ออ่านเองตามแผงจำหน่ายหนังสือทั่ว ๆ ไป นับว่าหนังสือพิมพ์ไทยนิมิต เป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านมากที่สุดฉบับหนึ่ง จึงน่าจะทำการศึกษาว่าข่าวสารที่ประชาชนได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน ไทยนิมิต นั้น ผู้อ่านได้รับประโยชน์ตรงกับความต้องการหรือไม่ และกองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เองได้ทำหน้าที่ของสื่อมวลชนท้องถิ่น ได้ตรงตามแนวนโยบายของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน นโยบาย และความคิดเห็นในการจัดทำหนังสือพิมพ์ของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน ไทยนิมิต
2. เพื่อวิเคราะห์ประเภทและปริมาณของ เนื้อหาที่รายงาน โดยหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน ไทยนิมิต
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการข่าวสารในหน้าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวันไทยนิมิต ของผู้อ่านในจังหวัดลพบุรี
4. เพื่อศึกษาความสอดคล้องในด้านการรายงานข่าว ระหว่างความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ เนื้อหาที่นำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ และความต้องการของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน ไทยนิมิต

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของกองบรรณาธิการและผู้อ่านที่มีต่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน ไทยนิมิต จังหวัดลพบุรี ในด้านการเสนอเนื้อหา ความต้องการและความเชื่อถือที่มีต่อข่าวสารแต่ละประเภท และศึกษาปริมาณเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ที่นำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ไทยนิมิต

2. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยกลุ่มประชากร 3 ประเภท คือ

2.1 กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน ไทยนิมิต ซึ่งประกอบด้วย บรรณาธิการ ประจำกองบรรณาธิการ และผู้สื่อข่าว

2.2 ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน ไทยนิมิต ทั้งที่เป็นสมาชิกประจำ และผู้ที่ ชื่ออ่านตามแผงจำหน่ายหนังสือทั่วไป

2.3 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน ไทยนิมิต ในช่วง 1 ปี ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2530 ถึง 30 เมษายน 2531

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อถือหรือความรู้สึกเฉพาะตัวที่แสดงออกต่อคำถาม อย่างเป็นอิสระ ไม่เป็นการคิดหรือถูก แต่เป็นไปในทางเห็นด้วย เห็นด้วยปานกลาง และ เห็นด้วยน้อย

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน ไทยนิมิต หมายถึง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน ไทยนิมิตที่ พิมพ์จำหน่ายในเขตจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี และสระบุรี

กองบรรณาธิการ หมายถึง ผู้ดำเนินการจัดทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน ไทยนิมิต อันประกอบด้วย บรรณาธิการ ประจำกองบรรณาธิการ และผู้สื่อข่าว

ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ หมายถึง ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ไทยนิมิตรายวันทั้งผู้อ่านที่เป็นสมาชิก ประจำและผู้อ่านที่ชื่ออ่านจากแผงจำหน่ายหนังสือทั่วไป

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ, เนื้อหาในหน้าหนังสือพิมพ์, และความต้องการ ข่าวสารของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน ไทยนิมิต มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างแนวนโยบายของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ เนื้อหาข่าวสารในหน้าหนังสือพิมพ์ และความต้องการข่าวสารของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนางานหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน ไทยนิมิต ให้เป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ดี มีประสิทธิภาพต่อไป
2. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงเนื้อหาข่าวสาร บทความและคอลัมน์ และอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัยทางด้านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในโอกาสต่อไป